

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Достоен живот за всички: премахване на бедността и осигуряване на устойчиво бъдеще за света“

COM(2013) 92 final

(2013/C 271/28)

Докладчик: **г-жа PICHENOT**

На 18 март 2013 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Достоен живот за всички: премахване на бедността и осигуряване на устойчиво бъдеще за света“

COM(2013) 92 final.

Специализирана секция „Външни отношения“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 25 април 2013 г.

На 490-ата си пленарна сесия, проведена на 22 и 23 май 2013 г. (заседание от 23 май), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 103 гласа „за“ и 6 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 Обединяване на два паралелни процеса – ЦХР/ЦУР в периода след 2015 г.

1.1.1 За първи път в историята си човечеството разполага с познания, икономически ресурси и технически средства за изкореняване на бедността в световен мащаб до 2030 г. Това е голяма надежда за над един милиард човешки същества, които все още тънат в крайна бедност. Също за пръв път държавите ще са длъжни в периода до 2050 г. да започнат по-добре да управляват природния капитал на планетата, признат за ограничен ресурс, който трябва да се опазва и споделя с бъдещите поколения.

1.1.2 Сърцевината на преговорите, които ще започнат през септември 2013 г. в ООН, е да се постигне общо определение на целите на устойчивото развитие (ЦУР), за да се съчетаят в дългосрочен план борбата срещу бедността, устойчивото производство и потребление и опазването на природните ресурси. Този процес трябва да бъде приобщаващ и сближаващ, за да обхване предвиденото през 2015 г. преразглеждане на Целите на хилядолетието за развитие (ЦХР). Участници в гражданското общество, международни институции и държави членки на ООН се мобилизират още от сега, за да подготвят и съпътстват тези международни преговори. Веднага след конференцията „Рио+20“⁽¹⁾ ЕИСК се включи в дебата, за да допринесе за определянето на ролята на гражданското общество за посрещане на тези предизвикателства. Той ще продължи действията до 2015 г. посредством други становища⁽²⁾ и инициативи.

1.1.3 Комитетът е съгласен с поетата от Комисията посока за започване на европейски дебат относно необходимостта да се

потърси сближаване на процесите ЦХР/ЦУР и **поемане на отговорност от държавите**, намерила израз в съобщението, озаглавено „Достоен живот за всички: премахване на бедността и осигуряване на устойчиво бъдеще за света“. Но въпреки че може да се признае, че Целите на хилядолетието допринесоха за напредък в постигането на социалните цели, все още е рано да се уточняват екологични цели или да се определят икономически цели, приемливи за всички държави на планетата. Според Комитета **за да се намерят справедливи, умерени и ефективни решения, следва да се постигне по-добро разбиране за това как си взаимодействат тези три измерения на устойчивото развитие.**

1.2 Препоръки за сближаващ и приобщаващ процес

1.2.1 На етапа на изготвяне на обща европейска позиция за Общото събрание на ООН, Комитетът е на мнение, че съобщението на Европейската комисия е **важен жалон за подхранване на дебата** в институциите и в държавите членки. Комитетът приветства със задоволство **съвместната работа** на ГД „Околна среда“ и DEVCO⁽³⁾ – свидетелство за сближаване, което включва и приноса на Европейската служба за външна дейност по отношение на сигурността в подготовката на това съобщение, което обаче би спечелило от едно по-добро включване на търговската и селскостопанската политика в този подход. Комитетът приветства по-конкретно съвместната работа в рамките на Европейския съвет и го насърчава по време на заседанието на Съвета по външни работи през май/юни 2013 г. да изготви **единствен документ** със заключения.

1.2.2 Комитетът отбелязва, че този избор на **единна глобална рамка**, чиито цели трябва да се прилагат във всяка страна, заслужава широк вътрешен консенсус, за да бъде представен пред други страни партньорки от международната

⁽¹⁾ Конференция, организирана от ЕИСК през февруари 2012 г. „Да мислим устойчиво, да бъдем отговорни! Европейското гражданско общество към Рио+20“.

⁽²⁾ Становище на ЕИСК относно „Рио+20“: равностметка и перспективи“ (допълнение към становище), ОВ С 44 от 15.2.2013 г., стр. 64–67.

⁽³⁾ ГД „Развитие и сътрудничество-EuropeAid“.

общност и да бъде убедителен относно равнопоставеното третиране, особено на най-бедните страни и **стотината страни със среден доход, между които и страните с бързо развиващи се икономики**, които вече имат водеща роля в международните преговори. Поради сложността на преговорите Комитетът разглежда позицията на ЕС като **ориентир в дипломатическия процес**, който надхвърля бившето разграничение между развити и развиващи се страни.

1.2.3 Комитетът призовава ЕС да изрази позицията си на международните форуми, въз основа на **рамката на сближаване между ЦХР и ЦУР**, включително чрез представителството на държавите членки в ООН. Всяка страна ще трябва да разработи **приобщаваща национална стратегия за развитие** с участието на гражданското общество, в която ще се отчита стартовото равнище и по този начин ще участва в постигането на общите цели за устойчиво развитие. Според Комитета този избор ще включва процедури за оценка и мониторинг на националните ангажименти, вписани в **световен регистър**, наред с необходимото подобрене на статистическите показатели в допълнение към БВП.

1.2.4 ЕС има ценности, своя практика на консенсус и предимства, които би трябвало да му позволят, при наличие на политическа воля, да започне решителен преход към устойчиво развитие и по този начин да увлече своите международни партньори. Както сочат конкретните ангажименти, изложени в много важното **приложение** към това съобщение, Европейският съюз остава **еталон** в сферата на политиките в областта на околната среда, зачитането на правата на човека, вътрешните трансфери в полза на социалното сближаване или преразпределянето в областта на социалната закрила. Приложението очертава рамка за проследяване на ангажиментите на „Рио+20“ на европейско и международно равнище.

1.2.5 Замислени като универсални цели, ЦУР ще трябва да бъдат претворени в европейски политики и национални програми за реформи на държавите членки. Комитетът препоръчва тази перспектива да се включи в подготовката на **средносрочния преглед на стратегията „Европа 2020“ в съответствие с проследяването на ангажиментите от Рио+20**. Очаква се екологизирането на европейския семестър да даде нов тласък⁽⁴⁾. Според Комитета това предполага сливане на стратегията „Европа 2020“ със **Стратегията за устойчиво развитие**, както и отчитане на Социалния съюз⁽⁵⁾, тясно свързан с Европейския икономически и паричен съюз.

1.2.6 Една от особените характеристики на новите ЦУР е че тяхната цел е да бъдат универсални и да се отнасят до всички

държави, както и да отчитат границите на планетата. С оглед на физическите ограничения на земята, пресните води, горите и на много други природни ресурси по света, ЦУР трябва да включват цели, свързани с по-ефективното използване на тези ресурси и по-справедливото им споделяне. По подобен начин, ЦУР трябва да определят цели на справедлива основа, за да се намали бремето на емисиите на парникови газове и други видове замърсяване. С тези цели следва да се предоставят количествени критерии и да се определи график за изпълнение на отдавна договорената световна цел за преминаване към по-устойчиви модели на производство и потребление. Ако този преход към по-устойчива световна икономика не бъде постигнат в целия свят, може да се окаже невъзможно да се изпълнят свързаните с ЦХР цели за развитие за развиващите се страни, тъй като понастоящем подобренията във връзка с някои традиционни цели за развитие често се подкопават от нарастващите световни проблеми на изчерпване на ресурсите, изменение на климата и други форми на замърсяване

1.2.7 Развитите страни и страните с бързо развиващи се икономики са отговорни за по-голямата част от нарастващите проблеми на свръх-потреблението, отпадъците, изчерпването на природните ресурси и замърсяването. Така ЦУР, засягащи по-устойчиви модели на потребление и производство, ще бъдат от особено значение за тези проблеми и ще трябва да поставят амбициозни цели за постигане на подобрене през следващите 15 години. ЕС винаги е бил активен в тази сфера и следва да бъде начело при определяне на подходящи ЦУР за развития свят

1.3 Препоръки за процес на гражданско участие, открит за гражданските общества

1.3.1 Комитетът припомня, че посредством всички цитирани становища се сформира **основен набор** от препоръки за **ролята на гражданското общество в доброто управление**, подкрепата за преход към нов икономически модел, защитата на най-бедните и най-уязвимите, съгласващите промените механизми за работниците, както и вземането под внимание на борбата с изменението на климата и на ограничените ресурси на планетата. Освен това Комитетът счита, че автономно и силно гражданско общество, подкрепено от **правна система**, която гарантира неговата независимост, образуват заедно основата за демократизацията, правовата държава и допринасят за нужната стабилност на инвестициите и устойчивото развитие⁽⁶⁾.

1.3.2 Комитетът призовава Комисията, но също и държавите членки да включат **гражданското общество в целия процес** на развитие, прилагане и мониторинг, по-специално на ЦУР, където това участие е все още недостатъчно. През 2013 г. и 2014 г. национални дебати, провеждани и в рамките на икономическите, социални и екологични съвети и/или съветите за

⁽⁴⁾ Становище на ЕИСК относно „Зелена икономика – насърчаване на устойчивото развитие в Европа през 2013 г.“ (Виж страница 18 от настоящия брой на Официален вестник).

⁽⁵⁾ Становище ЕИСК относно „За социално измерение на Европейския икономически и паричен съюз“. (Виж страница 1 от настоящия брой на Официален вестник).

⁽⁶⁾ Становище на ЕИСК относно „Към цялостна европейска политика в областта на международните инвестиции“, докладчик Peel, ОВ С 318 от 29.10.2011 г., стр. 150-154.

устойчиво развитие, които включват всички елементи на гражданското общество, а също и дебати, организирани с европейското гражданско общество и тези на страните партньорки, би трябвало да допринесат за този процес. Тези дейности ще се впишат в подготовката на **Европейската година за сътрудничество и устойчиво развитие – 2015 г.**, за да се създаде споделена обща визия за бъдещия свят и да се придаде смисъл на европейската външна дейност в очите на гражданите⁽⁷⁾. Що се отнася до тази Европейска година за развитието, Комитетът приканва Европейската комисия да мобилизира достатъчно средства, за да гарантира активно участие на гражданското общество, да подкрепи приоритетно съществуващите инициативи, предложени от партньорите на тази европейска година и накрая да насърчи дебати по същество по въпроси, посочени в настоящото становище на ЕИСК.

1.3.3 Гражданските общества играят **застъпническа роля в полза на един различен модел на икономика** пред националните политици и международните дипломати, с цел отделяне на равнището на икономическите дейности от тези на човешкото развитие и въздействието върху околната среда. Комитетът препоръчва да споделянето на знанията и опита, по-конкретно през тематичната 2015 г., с други граждански общества на партньорски страни и региони, област в която ЕИСК има опит с плодотворен обмен.

1.3.4 Комитетът приканва организациите на гражданското общество да участват и да вземат под внимание резултатите от международните, национални и тематични **консултации**, по-специално консултацията по отношение на устойчивостта на околната среда, започната от ПРООН и ЮНЕП, достъпна на уебсайта www.worldwewant2015.org/sustainability

1.3.5 Комитетът препоръчва програмата за периода след 2015 г. да се опира по-системно на **оценки на въздействието** и контрол, осъществяван по-специално с помощта на организации на гражданското общество (например за правата на човека, в областта на екосистемите или условията на труд). Аналогично, **интегрирането на социалния диалог между социалните партньори**, един от показателите за зачитане на правото на човека на труд, е основен инструмент за осъществяване и контрол на ЦХР/ЦУР.

1.3.6 Ролята на гражданското общество в **планирането, проследяването и оценката** ще бъде основна. Европейското гражданско общество ще трябва да събере нужната информация, за да може да въздейства посредством механизмите на надзора върху вътрешната съгласуваност на европейските политики в подкрепа на развитието, принцип, който е залегнал в Договора от Лисабон. Комитетът препоръчва гражданското общество да бъде включено в избора на допълнителни показатели към БВП, борбата с корупцията, преговорите за мирния процес,

(7) В световен план „Beyond 2015“ е платформа на асоциации за развитие, която води информационна кампания относно предизвикателствата на този дебат и събира предложения на своята интернет страница, www.beyond2015.org

изготвянето на национални стратегически планове и препоръчва да се оползотворяват социалните иновации, които възникват от практиката.

1.3.7 С цел укрепване на водещата роля на Европа към друг икономически модел, Комитетът препоръчва да се създаде **консултативен форум⁽⁸⁾ с участието на различни заинтересовани страни**, който да насърчава устойчивото производство и потребление в ЕС. За всеки отрасъл е необходимо да се определят междинни етапи на договорен преход и придружаващи мерки за съответните сектори, предприятия, територии и работници.

1.3.8 В прилагането на тази бъдеща програма Комитетът препоръчва подход, основан на укрепване на партньорствата между действащите лица, например във връзка с равенството на половете. Може да се насърчат **форми на сътрудничество, основани на доброволни договори/партньорства между участниците за постигане на обвързващи цели** на всички териториални равнища. Например инициативи, създадени в синергии между частни и публични действащи лица или сдружения, които се ангажират съвместно да постигнат точно определени цели в дадена териториална или градска област. Тази новаторски подходи изглеждат жизненоважни за отчитане на **многоизмерния аспект на бедността**. Тези договорни отношения биха били подходящи за сътрудничества Юг/Юг с финансова подкрепа от Север.

1.4 Препоръки за перспективите на програмата за периода след 2015 г.

1.4.1 Програмата за периода след 2015 г. отбелязва промяна на модела, излизаща извън помощта и международното сътрудничество. Тя трябва да се изготви като процес, който да ангажира всички страни в **прехода към приобщаващ и екологичен икономически модел**, промяна на траекторията към икономика без въглеродни емисии. Комитетът изразява съгласие с направения в съобщението анализ, че: „*Поради това от основно значение е да бъде постигнат напредък по пътя към създаването на приобщаваща зелена икономика чрез установяването на модели на устойчиво производство и потребление и чрез ефективно използване на ресурсите, по-специално чрез енергийни системи с ниски емисии*“.

1.4.2 **Съгласуваност между финансова политика и икономическа и миграционна политика**. В допълнение към икономическите елементи е необходимо да се приложат **съгласувано** и други политики, които оказват съществено въздействие върху промяната на курса към устойчиво развитие, като налагането на данък върху въглеродните емисии и всички стимулиращи мерки за смекчаване на изменението на климата, механизъм в подкрепа на временната или циркулярната имиграция от бедните страни, строгия контрол на продажбата на оръжия на развиващите се страни и финансово регулиране с цел намаляване на прането на пари и прекратяване на укриването на данъци.

(8) Проучвателно становище относно „Насърчаване на устойчивите методи на производство и потребление в ЕС“, докладчик: г-жа А. Le Nouail Marlière, 2012 г., ОВ С 191 от 29.6.2012 г., стр. 6-10.

1.4.3 При определяне на целите за устойчиво развитие трябва да се отчита **противоречието** между въпросите, свързани с индивидуалното и колективното развитие и въпросите за опазване на екологичното равновесие на планетата. Според Комитета разрешаването на това противоречие и намиране на баланс между трите измерения на устойчивото развитие предполага запазването на **световните общи блага с помощта на световни обществени политики**, управлявани от международна общност от суверенни държави. Това е голямото предизвикателство на бъдещата програма.

1.4.4 Тази тема за световните обществени блага, които са определени като **сериозно предизвикателство за периода след 2015 г.**, изисква **по-значителна съгласуваност между международните институции и световните политики**. Европейският съюз трябва да заеме своето място. В някои становища ЕИСК очерта елементи на отговор, за отчитане на световните обществени блага, по-конкретно относно продоволствената сигурност⁽⁹⁾, минималната социална закрила или многостранното регулиране на търговията и на инвестициите, климата и биологичното разнообразие.

1.4.5 Комитетът изразява съжаление, че в съобщението „Достоен живот за всички“ тази тема е спомената само бегло и смята, че предстоящото съобщение относно финансовите ресурси, обявено за средата на 2013 г. трябва да включва този въпрос, за да се гарантира, че за него ще бъдат намерени **подходящи източници на финансиране**. Публичната помощ трябва да остане предназначена за борбата с бедността. Голяма част от обсъжданията по повод Европейския данък върху финансовите сделки, който ще бъде въведен през 2013 г., с първоначалното участие на единадесет страни, трябва да са достъпни за всеобщи коментари.

1.4.6 При никакви обстоятелства очакването на международно споразумение за определянето на ЦУР не може да бъде претекст за отлагане или намаляване на ангажиментите на развитите страни за предоставяне на финансова помощ. Комитетът изразява голямата си загриженост от риска за прекъсване на изпълнението на помощта за развитие при липса на окончателно споразумение през 2015 г. За предотвратяване на този риск той препоръчва дотогава за **презгледаните ЦХР** да се осигурят задължително достатъчно средства⁽¹⁰⁾. Дори в тези времена на бюджетни затруднения Комитетът призовава Съюза и държавите членки да спазват своите ангажименти и да сторят необходимото **за постигане на средно 0,7 %** още при стартирането на новия етап.

1.4.7 Целите на хилядолетието имат нужда от актуализиране и адаптиране към новите предизвикателства на 21-ви век, като се вземат под внимание равностметките и поуците от опита. Според

ЕИСК трябва още отсега да се добавят поне три цели, а именно **достъпът до енергия за всички**⁽¹¹⁾, **правото на прехрана и на вода и установяване на минимален праг на социална закрила**⁽¹²⁾. Освен това **достойният труд**, включен след прегледа през 2006 г., трябва да бъде препотвърден като приоритет, както и спешната необходимост **селскостопанското развитие** да се постави отново в центъра на борбата с бедността.

Следователно сближаването между двете програми може да се очертае на базата на това преразглеждане, което ще бъде само първият етап от една бъдеща обща програма. Трябва да се признае съществуващото напрежение и несигурност между амбициите за една „идеална“ програма и действителните възможности.

1.4.8 При това преразглеждане на ЦХР, Комитетът препоръчва да се разработи **специфичен подход на развитие към нестабилните държави или държавите, засегнати от конфликти**, като институционалното развитие бъде поставено сред основните цели за тези държави, за да се направи предварително усилие за управление, насочено към **сигурност и правосъдие по места**.

2. Извличане на поуки от Целите на хилядолетието за развитие

2.1 **Актуалност на Декларацията на хилядолетието.** Тази декларация запазва цялата си политическа и символична стойност като **пакт, скрепил ангажиментите дори след 2015 г.** между всички страни, богати и бедни. Тя трябва да остане в основата на бъдещата програма, очертавайки големите предизвикателства и основните ценности, на които трябва да се основават международните отношения през 21-ви век: мир, сигурност, разоръжаване, защита на нашата обща околна среда, права на човека, демокрация и добро управление, защита на уязвимите групи и решаване на специалните нужди на Африка, както и правото на развитие и необходимостта от създаване на благоприятна среда за развитие. Тази декларация вече беше установила ясна връзка между измеренията на устойчивото развитие в отговор на декларацията от Рио де Жанейро от 1992 г.

2.2 Въпреки **нееднозначната равностметка**, чрез тяхната простота и разпознаваемост ЦХР спомогнаха за информирането и мобилизирането на общественото мнение в развитите страни. Остава да се докаже дали тази подкрепа на общественото мнение действително е довела до увеличаване на размера на помощите чрез преориентиране към най-изостаналите страни, дали е била приспособена към държавите, засегнати от конфликти или отслабени от вътрешни конфликти.

⁽⁹⁾ Становище на ЕИСК относно „Търговия и продоволствена сигурност“, докладчик: г-н Campri, съдокладчик: г-н Peel, ОВ С 255 от 22.9.2010 г., стр. 1-9.

⁽¹⁰⁾ Европейски доклад относно развитието през 2013 г. „След 2015 г.: световно действие за устойчиво и приобщаващо бъдеще“.

⁽¹¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Свързване на енергийните острови в ЕС: растеж, конкурентоспособност, солидарност и устойчиво развитие на европейския вътрешен енергиен пазар“, докладчик: г-н Coulon (ОВ С 44 от 15.2.2013 г., стр. 9-15).

⁽¹²⁾ Становище на ЕИСК относно „Социалната закрила в политиката за развитие“, докладчик: г-н Zulfiaur (ОВ С 161 от 6.6.2013 г., стр. 82-86).

2.3 **Територии, неравенства и бедност.** По отношение на индекса на бедност Комитетът изразява резерви относно показателя за доходи под 1,25 долара на ден, който се използва за установяване на намаляването на крайната бедност, и относно използването на национални средностатистически данни. Тези инструменти прикриват дълбоки **вътрешни неравенства** в националните общества, както и **териториални различия**, най-вече в ущърб на селското население, което би трябвало да се задържи в селата и да поеме, благодарение на **развитието на селските райони**, част от демографския ръст през следващите десетилетия. От друга страна, **зле овладяната урбанизация** засилва и подхранва нарастващата бедност в градовете и се нуждае от по-качествени анализи.

2.4 **Равенството между половете** е ключ към всички промени⁽¹³⁾, не само поради съдбата на жените, но и защото е в основата на всички други неравенства и изостря техните последствия. Недискриминацията и **правата на жените** са от основно значение за прехода на нашите общества. Приносът на жените за мира, развитието, икономическите дейности и сигурността се превръща в основно предимство на една бъдеща програма. Тези ценности трябва да се признаят от всички – мъже и жени.

2.5 **Количествени резултати и методически инструменти.** Актуализираният пътен лист трябва да намери отражение в подходящи цели и показатели за напредъка. Редовното публикуване на доклади за напредъка на ЦХР показва важните резултати и пропуските. **Качеството на оценките е решително постижение за този метод на управление** посредством поставени цели. Бъдещата програма ще има нужда от подобряване и хармонизиране на националните статистически системи, особено що се отнася до данните, свързани с пола и лицата с увреждания. За тази цел следва да се подобряват службите за гражданско състояние и да се **предоставят качествени проучвания**, по-специално в областта на образованието.

2.6 **Отвъд БВП** В програмата за периода след 2015 г. показателите за устойчиво развитие⁽¹⁴⁾, определящи благосъстоянието, трябва да обединят в **обобщаваща рамка икономически, социални и екологични показатели**, вместо един единствен сборен показател. Добавянето на други показатели към ПИБ е възможно на международно равнище, както това вече се прави при определянето на най-слабо развитите страни, където са включени критерии за забавяне на човешкото развитие и за икономическа уязвимост или показателя за развитие на човешкия фактор и по-новия показател за неравенствата, разработен от ПРООН.

За да се преодолее пропастта между икономическите политики, благосъстоянието и социалния напредък, следва да се използват **показатели, догълващи този за БВП**. Един нов подход налага да се очертаят компонентите на напредъка, като се предприеме отваряне на националните счетоводства за социалното и екологичното измерение, използване на комбинирани показатели и

създаване на ключови показатели. Липсващото звено обаче се състои в **разработване на инструменти за ефективност и отчетност**, необходими за съчетаване на политическия и бюджетния избор с изпълнението на показателите. Измерването на благосъстоянието и напредъка не е проблем единствено от техническо естество. Самото понятие „благосъстояние“ разкрива колективните предпочитания и основните ценности на дадено общество. Един от начините за отбелязване на напредък в избора на показатели е в университетските дейности да бъдат привлечени граждани и организации на гражданското общество, с цел да бъдат определени показателите и да се оцени тяхното използване.

2.7 Публичните органи, централните правителства и местните власти във всяка държава са тези, които трябва да гарантират ефективното предоставяне на **минимален праг на социална закрила** срещу главните рискове на живота, по-конкретно в областта на здравеопазването и уврежданията, пенсията и безработицата. Организацията на гражданското общество (профсъюзни организации, НПО, фондации, взаимоспомагателни дружества, кооперации, МСП, семейни сдружения или сдружения на потребителите) могат да се договарят с публичните органи, за да играят определяща роля в планирането, проследяването, предоставянето на услуги и да получават публична помощ, по-специално в на-слабо развитите държави.

3. Права на човека, участие на гражданското общество, демократизация и договори/партньорства между участниците в сърцевината на програмата за периода след 2015 г.

3.1 **Демократизация и права на човека, участие на гражданското общество – основа за преход към приобщаващи общества и устойчиви икономики.** Постоянната подкрепа на усилията за демократизация остава най-доброто средство за постигане на прозрачни общества, отчитащи се пред своите граждани. В отворените общества на 21-ви век не може да се постигне мащабна промяна без **участието, ангажираността, приобщеността и съвместната отговорност на заинтересованите участници**. В рамките на финансовия инструмент за насърчаване на демокрацията и правата на човека и на съобщението на ЕК относно ролята на гражданските общества за развитието, Комитетът приветства все по-голямото значение, което се придава на утвърждаването на независимо гражданско общество⁽¹⁵⁾, като по този начин стават възможни борбата с **корупцията, независимо от нейния произход**, гарантирането на отчетност пред гражданите, включването на икономическите участници в оценките на въздействието и в контрола на търговските споразумения или засилването на възможността защитниците на правата на жените да подават сигнали, или пък подкрепата на защитниците на околната среда.

3.2 **Прозрачността и отчетността на страните партньорки – основи на бъдещата програма.** ЦХР и произтичащата от тях програма за **ефективност на помощта** (принципи от Париж, Акра и Бусан), спомогнаха да се засили отчетността в рамките на страните партньорки и отчитането на особените ситуации на нестабилните държави. За да се поправи

⁽¹³⁾ Равенството между половете в политиката на развитие на ЕС, програма 2010-2015 г.

⁽¹⁴⁾ Становище на ЕИСК по собствена инициатива относно „Отвъд БВП – включване на гражданското общество в процеса на избор на допълнителни показатели“, докладчик: г-н Palmieri, ОВ С 181 от 21.6.2012 г., стр. 14–20.

⁽¹⁵⁾ Становище на ЕИСК относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на финансов инструмент за насърчаване на демокрацията и правата на човека по света“ докладчик: Iuliano, ОВ С 11 от 15.1.2013 г., стр. 81-83.

един от най-големите недостатъци на сътрудничеството обаче, бъдещата програма трябва да даде възможност на страните бенефициери да участват наравно със страните донори. Би трябвало най-вече да се вземат предвид конкретно **ситуациите на вътрешни конфликти или война и уязвимост, свързана с природни бедствия**, като се намерят **специфични решения** за тези страни посредством предварително поставени приоритетни цели за възстановяване на институциите и гарантиране на сигурността, полицията и правосъдието.

3.3 Сътрудничество между обществата и оползотворяване на богатия обмен между участници и мрежи на международно равнище. Подходът, включващ множество участници, насърчава партньорите за развитие и на север и на юг да преодоляват традиционната дипломатическа рамка на междуправителствени ангажименти. Една по-приобщаваща визия за гражданското общество се основава на **договаряне или партньорство, установено с договор за целите и средствата между различните участници**. Това предполага по-добро отчитане, още при изготвянето на целите, но и при тяхното осъществяване и контрол, на инициативите на **градовете** и местните общности (мрежи на „зелени“ градове, движение на градовете в преход), както и тези на организациите на гражданското общество (неправителствена дипломатия като срещата на върха в Рио) или на **предприятията** от всякакъв тип (бизнес средите като мрежите на отговорните предприятия или предприятия от социалната икономика), или международните **профсъюзни конфедерации** (ключови участници за целта достоен труд), или още на университетите и **научно-изследователските центрове**. Комитетът препоръчва в бъдещата програма да се признаят и оползотворят споразуменията, договорени между частни и публични партньори и сдружения, като не се пренебрегват и множеството инициативи за международна солидарност, които идват от самите граждани. **Интегрирането на това многообразие от участници на равнопоставена основа** е ключово условие за по-ефикасно и по-приобщаващо управление, което взема под внимание гласът на най-бедните.

3.4 Ето защо Комитетът, както и мнозина наблюдатели, препоръчва **основни подобрения в сферата на доброто управление и демократичните институции**, с цел държавите партньорки да засилят ангажираността на собствените си национални стратегии за развитие. Освен това ЦХР позволиха на **някои граждански общества в развиващите се страни** да утвърдят позициите си на участници и да търсят сметка от своите правителства относно избора на инвестиции и публични разходи. В бъдещата по-приобщаваща програма тяхното участие в изготвянето на тези стратегически документи за ограничаване на бедността трябва да бъде засилено и да спомогне за намиране на новаторски решения за достойния труд или социалната закрила, като в същото време се придобиват **експертен опит и умения за планиране** — елементи, които спомогат за по-добро държавно управление. Комитетът препоръчва част от помощта за търговията да се насочи към укрепване на **капацитета на социалните партньори и организациите на гражданското общество** в сферата на търговията с цел те да дадат своя принос за включването на търговията и продоволствената сигурност в националната им стратегия за развитие.

4. Повторно постигане на широк консенсус за промяна на курса към устойчиво развитие

4.1 Световно управление и общи екологични, социални или икономически блага. Тъй като засягат цялата планета,

някои блага и услуги като въздухът, водата, океаните, екосистемите, достойният труд, социалната закрила, продоволствената сигурност или търговските норми и т.н.), представени в приложението, са признати в съобщението за „основи на живота“. Тези световни обществени блага⁽¹⁶⁾ трябва да бъдат включени в програмата за периода след 2015 г. чрез световните обществени политики за трите измерения на устойчивото развитие. Те трябва да бъдат разглеждани в една обща съгласувана рамка, но най-вече да бъдат подкрепени с международни договорни ангажименти, финансиране и национални действия, които от своя страна включват разнообразни колективни и индивидуални действия на местно равнище.

4.2 Многообразие на световното финансиране, адаптирано към промяната на курса в периода до 2050 г. Според Организацията на обединените нации за трайното решаване на проблема с бедността и екологичните предизвикателства всяка година биха били необходими 800 млрд. евро или 1,5 % от световния БВП. **Публичната помощ за развитие може да покрие едва 10 % до 15 %** от тези нужди от международно финансиране. Необходими се други местни и международни средства. Ще бъде целесъобразно в рамките на бъдещото съобщение относно източниците на финансиране сериозно да се разгледа въпросът за **международните фискални ресурси**, които ще позволят да се мобилизират по прозрачен и предвидим начин финансовите средства, необходими изкореняването на бедността, опазването на околната среда и управлението на световните обществени блага. Иновативното финансиране и данъкът върху финансовите сделки — предпоставки за тази политика — следва да се предоставят приоритетно за тези предизвикателства в световен мащаб. Освен това мобилизирането на вътрешните фискални ресурси, както и насочването на преводите от **парите на мигрантите** към продуктивната дейност в тяхната държава, остават безусловно необходима предпоставка за напредък към целите, определени на местно ниво.

4.3 Повече работни места в една „зелена“ и приобщаваща икономика. Настоящото забавяне на икономиката сериозно застрашава постигането на ЦХР през 2015 г. поради сериозните последици за заетостта и предприятията. Кризата обаче, може да бъде добра възможност за мобилизация в полза на „зелена“ икономика, която е в състояние да предизвика промени на курса към устойчиво развитие. В това отношение **Глобалният пакт за заетостта на МОТ** е нов инструмент, предназначен да даде гласък на курс, предлагащ много работни места, чрез насърчаване на търсенето на труд и квалификация, установяване на минимална социална закрила на световно равнище и включване на неформалния сектор чрез национална програма за достоен труд.

4.4 Световното селско стопанство беше пренебрегнато в значителна степен от страна на международните финансови институции в бюджета по настоящата Програма на хилядолетието. Необходимо е спешно да се възстанови балансът на инвестициите, създаващи работни места, в полза на семейното и агробиологичното земеделие.

⁽¹⁶⁾ В приложението на съобщението е представена типология на главните световни обществени блага.

4.5 **Ролята на предприятията в прехода към годишен доклад за устойчивост.** В рамките на ООН частният сектор е представен от Глобалния пакт на ООН от 2000 г., който има за цел да превърне **корпоративната социална отговорност в инструмент в услуга на ЦХР**, обединявайки 8 700 предприятия, развиващи дейност в 130 страни, които са поели ангажимент за правата на труд, правата на човека, околната среда и борбата с корупцията. Поемането на доброволни ангажменти, като претворяване на устойчивото развитие на равнището на предприятията, може да играе важна роля във веригите на подизпълнение. Комитетът смята, че инициативите за екопроектиране, екопроизводство, екологична умереност или справедлива търговия, както и инициативите, спестяващи природни ресурси, са новаторски решения за осъществяване на целите за устойчиво развитие⁽¹⁷⁾. Затова Комитетът препоръчва изпълнение на препоръката, включена в декларацията от „Рио +2012 г.“, която предвижда масовото утвърждаване на практиката на устойчива отчетност чрез ежегоден Доклад за корпоративна устойчивост (Corporate Sustainability Report), който предприятията да представят по подобие на финансовия отчет.

5. Устойчиво икономическо развитие – възлагане на отговорност и утвърждаване на ролята на частните участници

5.1 Въпреки изкушенията за завръщане към протекционизма в началото на кризата, международната система като цяло избегна ограничителните търговски практики. Но неуспешните **многостранни преговори във връзка с „развитието“** поражда дълбоко неудовлетворение поради различията в интересите с развиващите се страни. **Страните с бързо развиващи се икономики** извличат най-голяма полза от нарастването на обмена, като същевременно неравенствата във вътрешността им се увеличават, с изключение на няколко страни като Бразилия, благодарение на политики за преразпределение и борба с бедността.

5.2 В замяна на това търговското отваряне не даде очакваните резултати в много от развиващите се страни, богати на земеделски продукти и суровини, поради недостатъчна диверсификация, преработка и **инфраструктура**. Комитетът изразява съжаление поради спънките около споразуменията за икономическо партньорство със страните от групата на АКТЬ. Комитетът изтъква, че **преференциалният достъп**⁽¹⁸⁾, който ЕС е предоставил на най-слабо развитите страни, дава съвсем скромни резултати, също както и използването на **помощта за търговията** — метод на многостранно сътрудничество с нарастващо значение. ЕИСК препоръчва да се насърчи **приемането на улеснение за търговията**, вече договорено в тяхна полза в рамките на СТО и да се поощри общото търговско отваряне на страните с бързоразвиващи се икономики към най-слабо развитите страни без мита и без квоти.

5.3 ЕИСК препоръчва ЕС да включи структурно принципите на **правото на прехрана**⁽¹⁹⁾ в своите търговски практики и да лансира подходящи съгласувани действия в рамките на СТО и заедно с другите големи търговски партньори, с цел тези принципи да станат неразделна част от многостранните и двустранните търговски политики. Освен това ЕИСК препоръчва либерализация на екологичните блага и услуги, които да се отделят от евентуалното споразумение от Доха, както и за улесняване на трансфера на „зелени“ технологии в двустранните споразумения⁽²⁰⁾.

5.4 Икономическите участници, а също така и инфраструктурите, трябва задължително да се ориентират към устойчивото развитие. За тази цел **създаването на инфраструктури**⁽²¹⁾ и **мрежи за обмен** е мощен фактор, както за привличане на чуждестранни инвестиции, така и за подкрепа на развитието на МСП, насърчаване на индустрията за преработка на суровини и развитие на електронната търговия.

Брюксел, 23 май 2013 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

⁽¹⁷⁾ Проучване на Concord: „Apport du secteur privé au développement“ (Принос на частния сектор за развитието), декември 2012 г.

⁽¹⁸⁾ Становище на ЕИСК относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за прилагане на схема от общи тарифни преференции“, докладчик: г-н Peel, ОВ С 43 от 15.2.2012 г., стр. 82-88.

⁽¹⁹⁾ Становище на ЕИСК относно „Търговия и продоволствена сигурност“, докладчик: г-н Samplli, съдокладчик: г-н Peel, ОВ С 255 от 22.9.2010 г., стр. 1-9.

⁽²⁰⁾ Становище на ЕИСК относно „Международната търговия и изменението на климата“, докладчик: г-жа Pichenot, ОВ С 21 от 21.1.2011 г., стр. 15-20.

⁽²¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Стратегията ЕС—Африка“, докладчик: г-н Dantin, ОВ С 77 от 31.3.2009 г., стр. 148–156.